

Sporočilo Komisije o ponovni vzpostavitvi uspešnega poslovanja in oceni ukrepov prestrukturiranja v finančnem sektorju v sedanji krizi na podlagi pravil o državni pomoči

(Besedilo velja za EGP)

(2009/C 195/04)

1. UVOD

1. Evropski svet je na zasedanjih 20. marca 2009 ter 18. in 19. junija 2009 potrdil svojo zavezanost k ponovni vzpostavitvi zaupanja in ustreznega delovanja finančnega trga, ki je nujen pogoj za izhod iz sedanje finančne in gospodarske krize. Ob upoštevanju sistemske narave krize in medsebojne soodvisnosti finančnega sektorja so se na ravni Skupnosti začeli izvajati številni ukrepi, namenjeni povrnitvi zaupanja v finančni sistem, ohranjanju notranjega trga in zagotavljanju posojil gospodarstvu ⁽¹⁾.
2. Te pobude je treba dopolniti z ukrepi na ravni posameznih finančnih institucij in tako zagotoviti, da bodo te institucije lahko vzdržale sedanjo krizo in začele ponovno dolgoročno uspešno poslovati, ne da bi morale za izboljšanje svoje kreditne dejavnosti uporabiti pomoč države. Komisija že obravnava več zadev v zvezi z državnimi pomočmi, s katerimi države članice poskušajo preprečiti težave z likvidnostjo, plačilno sposobnostjo in kreditno dejavnostjo bank. Komisija je v treh zaporednih sporočilih zagotovila smernice o obliki in uporabi državnih pomoči v korist bank ⁽²⁾. V njih je izrazila stališče, da resnost krize upravičuje dodeljevanje pomoči, ki se lahko šteje za združljivo po členu 87(3)(b) Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti, in zagotovila okvir za usklajeno zagotavljanje državnih jamstev, dokapitalizacije in ukrepov finančne pomoči za oslabiljena sredstva v državah članicah. Glavni namen teh pravil je zagotoviti, da bodo ukrepi reševanja omogočili izpolnitev ciljev finančne stabilnosti in ohranjanja kreditnih tokov v celoti, hkrati pa zagotoviti tudi enake pogoje bankam ⁽³⁾, ki poslujejo v različnih državah

članicah, ter bankam, ki so oziroma niso prejemnice državne pomoči, preprečiti škodljivo tekmovanje za subvencije, omejiti moralno tveganje ter zagotoviti konkurenčnost in učinkovitost evropskih bank v Skupnosti ter na mednarodnih trgih.

3. Pravila o državni pomoči so orodje za zagotavljanje usklajenosti ukrepov držav članic, ki so se odločile, da jih uvedejo. Vendar pa odločitev o uporabi državnih sredstev, denimo za zaščito bank pred oslabiljenimi sredstvi, ostaja v rokah držav članic. V nekaterih primerih bodo finančne institucije sposobne premostiti sedanjo krizo brez večjih prilagoditev ali dodatne pomoči. V drugih primerih pa bo morda potrebna državna pomoč v obliki jamstev, dokapitalizacije ali finančne pomoči za oslabiljena sredstva.
4. Če je finančna institucija prejela državno pomoč, mora država članica predložiti načrt za uspešno poslovanje ali bolj temeljen načrt prestrukturiranja, ki bo utrdil oziroma ponovno vzpostavil dolgoročno uspešno poslovanje posameznih bank brez uporabe državne pomoči. Merila za določitev, ali bo morala banka morda opraviti temeljitejše prestrukturiranje in ali so potrebni ukrepi zaradi izkrivljanja konkurence, ki izvira iz pomoči ⁽⁴⁾, so že bila vzpostavljena. To sporočilo ne spreminja navedenih meril, temveč jih dopolnjuje s pojasnili o tem, kako bo Komisija ocenjevala

⁽¹⁾ V svojem Sporočilu Evropskemu svetu z dne 4. marca 2009 z naslovom „Spodbujanje okrevanja evropskega gospodarstva“, COM(2009) 114 konč., je Komisija napovedala program reform za odpravo širših slabosti v regulativnem okviru, ki ureja delovanje finančnih institucij v Skupnosti.

⁽²⁾ Sporočilo Komisije – Uporaba pravil o državni pomoči za ukrepe v zvezi s finančnimi institucijami v okviru trenutne svetovne finančne krize („Sporočilo o bančništvu“) (UL C 270, 25.10.2008, str. 8), Sporočilo Komisije – Dokapitalizacija finančnih institucij v trenutni finančni krizi: omejitev pomoči na najmanjšo potrebno in zaščitni ukrepi za preprečevanje neupravičenega izkrivljanja konkurence („Sporočilo o dokapitalizaciji“) (UL C 10, 15.1.2009, str. 2) in Sporočilo Komisije o obravnavanju oslabiljenih sredstev v bančnem sektorju Skupnosti („Sporočilo o oslabiljenih sredstvih“) (UL C 72, 26.3.2009, str. 1). Za pregled praks odločanja Komisije glej Statistični pregled državnih pomoči – pomlad 2009, Posebna izdaja o ukrepih državne pomoči v sedanji finančni in gospodarski krizi, COM(2009) 164 konč. z dne 8. aprila 2009.

⁽³⁾ Uporaba tega sporočila je omejena na finančne institucije iz Sporočila o bančništvu. Zaradi lažjega razumevanja je v smernicah iz tega sporočila uporabljen izraz „banke“, ki pa se, kadar je primerno, smiselno nanaša tudi na druge finančne institucije.

⁽⁴⁾ Merila in posebne okoliščine, ki določajo obveznost predložitve načrta prestrukturiranja, so bila pojasnjena v Sporočilu o bančništvu, Sporočilu o dokapitalizaciji in Sporočilu o oslabiljenih sredstvih. Nanašajo se predvsem, vendar ne izključno, na primere, ko država dokapitalizira banko v težavah ali ko je banka, ki prejme finančno pomoč za oslabiljena sredstva, že prejela državno pomoč v kakršni koli obliki, ki prispeva h kritju izgub ali preprečevanju njihovega nastanka (razen sodelovanja v jamstveni shemi) in ki skupaj presega 2 % skupne tveganju prilagojene tehtane aktive banke. Stopnja prestrukturiranja je odvisna od resnosti težav posamezne banke. Če pa je bil dan omejen znesek pomoči bankam, ki so načeloma zdrave, morajo države članice v skladu z navedenimi sporočili (zlasti točko 40 Sporočila o dokapitalizaciji in Prilogo 5 k Sporočilu o oslabiljenih sredstvih) Komisiji predložiti poročilo o uporabi državnih sredstev, ki vsebuje vse potrebne informacije za oceno uspešnosti poslovanja banke, uporabe prejetega kapitala in načrta za prenehanje odvisnosti od državne pomoči. Pregled uspešnosti poslovanja mora vključevati profil tveganja in prihodnjo kapitalsko ustreznost teh bank ter oceniti njihove poslovne načrte.

skladnost pomoči za prestrukturiranje⁽¹⁾, ki jo države članice dodelijo finančnim institucijam v trenutnih razmerah sistemske krize na podlagi člena 87(3)(b) Pogodbe, z namenom izboljšati napovedljivost in zagotoviti usklajen pristop.

5. Sporočilo o bančništvu, sporočilo o dokapitalizaciji in sporočilo o oslavljenih sredstvih ponovno potrjujejo osnovna načela, določena v Smernicah Skupnosti o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah⁽²⁾. V skladu s temi načeli mora pomoč za prestrukturiranje predvsem omogočiti ponovno dolgoročno uspešno poslovanje podjetja brez državne pomoči. Poleg tega morajo pomoč za prestrukturiranje spremljati ustrezna porazdelitev bremena, kolikor je to mogoče, ter ukrepi za omejitev izkrivljanja konkurence, ki bi dolgoročno bistveno oslabilo strukturo in delovanje upoštevnega trga, na najmanjšo možno raven.

6. Pri uporabi navedenih načel sta ključna dejavnika ohranjanje celovitosti notranjega trga in razvoj bank v celotni Skupnosti; treba se je izogibati fragmentaciji in delitvi trga. Po premostitvi trenutne krize bi morale imeti evropske banke zaradi enotnega evropskega finančnega trga močan položaj na svetovnem trgu. Komisija ponovno potrjuje tudi potrebo po predvidevanju in upravljanju sprememb na družbeno odgovoren način ter poudarja potrebo po skladnosti z nacionalno zakonodajo, s katero se izvajajo direktive Skupnosti o obveščanju delavcev in posvetovanju z njimi, ki veljajo v takih okoliščinah⁽³⁾.

⁽¹⁾ Tj. pomoči, ki jo je Komisija začasno odobrila kot pomoč za reševanje na podlagi Smernic skupnosti o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah (UL C 244, 1.10.2004, str. 2), ali pomoči, ki je bila začasno odobrena na podlagi člena 87(3)(b) Pogodbe, pa tudi vsake nove pomoči, ki se lahko prikladi kot potrebna za prestrukturiranje. Za oceno pomoči za prestrukturiranje bank v trenutnih razmerah sistemske krize se torej uporablja to sporočilo namesto Smernic o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah.

⁽²⁾ V preteklosti je Komisija sprejela več odločb o pomoči za prestrukturiranje (združljivi na podlagi člena 87(3)(b) Pogodbe) za banke v težavah na podlagi obsežnega prestrukturiranja, ki je upravičenkam omogočilo, da so ponovno začele dolgoročno uspešno poslovati, ne da bi pomoč pri tem neupravičeno škodila njihovim konkurenčnim podjetjem. Značilne strategije prestrukturiranja so vključevale preusmeritev poslovnih modelov, zaprtje ali odprodajo poslovnih enot, hčerinskih družb ali podružnic, spremembe v upravljanju premoženja, prodajo delujočega podjetja ali razdelitev in prodajo različnih delov podjetja uspešno delujočim konkurenčnim podjetjem. Glej na primer Odločbo Komisije 98/490/ES z dne 20. maja 1998 o pomoči, ki jo je Francija odobrila skupini Crédit Lyonnais, (UL L 221, 8.8.1998, str. 28), Odločbo Komisije 2005/345/ES z dne 18. februarja 2004 o pomoči Nemčije pri prestrukturiranju v korist Bankgesellschaft Berlin AG (UL L 116, 4.5.2005, str. 1), Odločbo Komisije 2009/341/ES z dne 4. junija 2008 o državni pomoči C 9/2008 (prej NN 8/2008, CP 244/2007) Nemčije v korist banke Sachsen LB (UL L 104, 24.4.2009, str. 34) in Statistični pregled državnih pomoči za jesen 2006, COM(2006) 761 konč., str. 28. (http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/studies_reports/2006_autumn_en.pdf), ki vključuje posebno poglavje o pomoči za reševanje in prestrukturiranje.

⁽³⁾ Glej tudi sporočilo o prestrukturiranju in zaposlovanju z dne 31. marca 2005 (COM(2005) 120 konč. z dne 31. marca 2005) in dobro prakso glede prestrukturiranja, o kateri so se evropski socialni partnerji dogovorili novembra 2003.

7. To sporočilo pojasnjuje, kako bo Komisija ocenjevala pomoč za prestrukturiranje bank v sedanji krizi, upoštevajoč potrebo po prilagoditvi pretekle prakse glede na naravo in svetovno razsežnost krize, sistemsko vlogo bančnega sektorja za celotno gospodarstvo ter sistemske učinke, ki bi jih lahko povzročila potreba po prestrukturiranju številnih bank v istem obdobju:

— načrt prestrukturiranja bo moral vključevati temeljito *diagnozo* težav banke. Da bi lahko oblikovale vzdržne strategije za ponovno vzpostavitev uspešnega poslovanja, bodo morale banke torej opraviti test poslovanja v izjemnih situacijah. Ta prvi korak k obnovitvi uspešnega poslovanja mora temeljiti na skupnih parametrih, ki bodo, kolikor je mogoče, izhajali iz ustreznih metodologij, dogovorjenih na ravni Skupnosti. Banke bodo morale v določenih primerih razkriti tudi oslajena sredstva⁽⁴⁾,

— glede na prednostni cilj finančne stabilnosti in pretežno slabe gospodarske napovedi po vsej Skupnosti bo posebna pozornost namenjena zasnovi načrta prestrukturiranja, zlasti zagotovitvi dovolj prilagodljivega in realističnega časovnega okvira za potrebne faze njegovega izvajanja. Če zaradi razmer na trgu ni mogoče takoj izvesti strukturnih ukrepov, je treba razmisliti o vmesnih zaščitnih ukrepih v zvezi z ravnanjem bank,

— Komisija bo uporabila osnovno načelo ustrezne porazdelitve bremena med državami članicami in bankami upravičenkami, pri čemer bo upoštevala splošne razmere v finančnem sektorju. Če zaradi razmer na trgu v času reševanja ni možna takojšnja obsežna porazdelitev bremena, je treba to urediti na poznejši stopnji izvajanja načrta prestrukturiranja,

— ukrepi za omejitev izkrivljanja konkurence zaradi reševanja banke v isti državi članici ali drugih državah članicah morajo biti zasnovani tako, da omejujejo škodo za druge banke, hkrati pa upoštevajo dejstvo, da sistemska narava trenutne krize zahteva obsežne državne posege v bančni sektor,

⁽⁴⁾ V skladu s Sporočilom o oslavljenih sredstvih.

- zagotavljanje dodatne pomoči v obdobju prestrukturiranja bi moralo ostati omogočeno, če je to upravičeno zaradi ohranjanja finančne stabilnosti. Vsaka dodatna pomoč mora biti omejena na najnižjo potrebno za zagotovitev uspešnega poslovanja.
8. Oddelek 2 se nanaša na primere, ko mora država članica prigrasiti načrt prestrukturiranja ⁽¹⁾. Načela, ki so podlaga za oddelek 2, se po analogiji uporabljajo za primere, ko državi članici formalno ni treba prigrasiti načrta prestrukturiranja, vendar mora kljub temu dokazati uspešnost poslovanja ⁽²⁾ banke upravičenke. V takih primerih Komisija običajno zahteva manj podrobne informacije ⁽³⁾, razen če obstajajo pomisleki. V primeru dvoma bo Komisija zahtevala predvsem dokaze o ustreznem testiranju izjemnih situacij v skladu s točko 13 ter dokaze, da je rezultate testiranja potrdil pristojni nacionalni organ. Oddelki 3, 4 in 5 se nanašajo le na primere, ko mora država članica prigrasiti načrt prestrukturiranja. Oddelek 6 obravnava omejeno trajanje veljavnosti tega sporočila in velja tako za države članice, ki morajo prigrasiti načrt prestrukturiranja za upravičenko, kot tudi za države članice, ki morajo dokazati le uspešno poslovanje upravičenke.
- 2. PONOVA VZPOSTAVITEV DOLGOROČNO USPEŠNEGA POSLOVANJA**
9. Če mora država članica na podlagi prejšnjih smernic ali odločb Komisije predložiti načrt prestrukturiranja ⁽⁴⁾, mora biti ta načrt celovit in podroben ter mora temeljiti na usklajenem konceptu. Pokazati mora, kako bo banka čim prej začela ponovno dolgoročno uspešno poslovati brez državne pomoči ⁽⁵⁾. Priglasitev vsakega načrta prestrukturiranja mora vključevati primerjavo z drugimi možnostmi, vključno z razdelitvijo ali pripojitvijo k drugi banki, da lahko Komisija oceni ⁽⁶⁾, ali so na voljo bolj tržno naravnane, manj drage ali manj izkrivljajoče rešitve, ki omogočajo ohranjanje finančne stabilnosti. Če ponovna vzpostavitev uspešnega poslovanja banke ni možna, je treba v načrtu prestrukturiranja pojasniti, kako bi bilo mogoče izvesti njeno pravilno likvidacijo.
10. Načrt prestrukturiranja mora opredeliti vzroke za težave banke in njene lastne slabosti ter opisati, na kakšen način bodo predlagani ukrepi prestrukturiranja pripomogli k reševanju temeljnih problemov banke.
11. V načrtu prestrukturiranja je treba zagotoviti informacije o poslovnem modelu upravičenke, zlasti o njeni organizacijski strukturi, financiranju (dokazati je treba uspešno delovanje kratko- in dolgoročne strukture financiranja ⁽⁷⁾, upravljanju (dokazati je treba preprečevanje navzkrižja interesov in potrebne spremembe pri vodenju ⁽⁸⁾), upravljanju tveganj (vključno z razkritjem oslabljenih sredstev in premišljenim oblikovanjem dolgoročnih rezervacij za pričakovano nedonosno aktivo) ter upravljanju sredstev in obveznosti, ustvarjanju denarnega toka (ki mora doseči zadostno raven brez državne pomoči), zunabilančnih obveznostih (dokazati je treba njihovo vzdržnost in konsolidacijo, če je izpostavljenost banke tveganju precejšnja ⁽⁹⁾), financiranju s posojili, sedanji in prihodnji kapitalski ustreznosti v skladu z veljavno nadzorno uredbo (na podlagi preudarnega vrednotenja in ustreznega oblikovanja rezervacij) ter informacije o strukturi plačnih spodbud ⁽¹⁰⁾ (pokazati je treba, kako ta struktura prispeva k dolgoročni donosnosti upravičenke).
12. Uspešnost poslovanja je treba analizirati za vsako posamezno poslovno dejavnost in profitni center s potrebno razčlenitvijo. Ponovna vzpostavitev uspešnega poslovanja banke bi morala temeljiti predvsem na notranjih ukrepih. Sicer lahko izvira tudi iz zunanjih dejavnikov, kot so nihanja cen in povpraševanja, na katere podjetje ne more bistveno vplivati, vendar le, če so tržne predpostavke splošno sprejete. Prestrukturiranje zahteva opustitev dejavnosti, ki bi srednjeročno iz strukturnih razlogov še naprej ustvarjale izgubo.
13. Dolgoročno uspešno poslovanje je doseženo, ko je banka sposobna kriti vse svoje stroške, vključno z amortizacijo in finančnimi dajatvami, ter zagotoviti ustrezno donosnost kapitala ob upoštevanju profila tveganja banke. Prestrukturirana banka mora biti sposobna samostojno konkurirati za kapital na trgu v skladu z ustreznimi regulativnimi zahtevami. Za pričakovane rezultate načrtovanega prestrukturiranja je treba predložiti osnovni scenarij kot tudi „izjemne“ scenarije. Zato morajo načrti prestrukturiranja med drugim
- ⁽¹⁾ V skladu s Sporočilom o bančništvu, Sporočilom o dokapitalizaciji in Sporočilom o oslabljenih sredstvih. Glej točko 4 tega sporočila.
- ⁽²⁾ Če se bankam, ki so načeloma zdrave, odobri omejen znesek pomoči, morajo države članice v skladu s Sporočilom o bančništvu, Sporočilom o dokapitalizaciji in Sporočilom o oslabljenih sredstvih predložiti pregled uspešnosti poslovanja.
- ⁽³⁾ Zlasti v skladu s točko 40 Obvestila o dokapitalizaciji in Prilogo 5 k Sporočilu o oslabljenih sredstvih.
- ⁽⁴⁾ Kot je pojasnjeno v točki 8 tega sporočila, se načela, ki so podlaga za oddelek 2 in veljajo za načrte prestrukturiranja, po analogiji uporabljajo tudi za preglede uspešnosti poslovanja.
- ⁽⁵⁾ Okvirni vzorec za načrt prestrukturiranja je predstavljen v prilogi.
- ⁽⁶⁾ Komisija bo po potrebi pri proučitvi priglasenih načrtov prestrukturiranja pridobila mnenje zunanjega svetovalca, da bo ocenila uspešnost poslovanja, porazdelitev bremena in omejitev izkrivljanja konkurence na najmanjšo možno mero. Prav tako lahko zaprosi nadzornike za potrditev različnih elementov.
- ⁽⁷⁾ Glej npr. Odločbo Komisije z dne 2. aprila 2008 v zadevi NN 1/2008, *Northern Rock* (UL C 135, 3.6.2008, str. 21) in Odločbo 2009/341/ES v zadevi C 9/2008 *Sachsen LB*.
- ⁽⁸⁾ Glej Odločbo 2009/341/ES v zadevi C 9/2008 *Sachsen LB*.
- ⁽⁹⁾ Razen v ustrezno utemeljenih okoliščinah. Glej Odločbo Komisije z dne 21. oktobra 2008 v zadevi C 10/2008, *IKB* (še ni objavljena).
- ⁽¹⁰⁾ V skladu s Priporočilom Komisije 2009/384/ES z dne 30. aprila 2009 o plačnih politikah v sektorju finančnih storitev (UL L 120, 15.5.2009, str. 22).

upoštevati trenutne razmere na finančnih trgih in prihodnje obte zanje, ki vključujejo predpostavke za osnovni in najslabši scenarij. Testiranje izjemnih situacij bi moralo vključevati niz scenarijev, med drugim kombinacijo izjemnih dogodkov in dolgotrajne svetovne recesije. Predpostavke je treba primerjati s sektorskimi merili, ki morajo biti ustrezno prilagojena, tako da se upoštevajo novi elementi trenutne krize na finančnih trgih. Načrt mora vključevati ukrepe za zadostitev morebitnim zahtevam, ki izhajajo iz testiranja izjemnih situacij. Kolikor je mogoče, mora testiranje izjemnih situacij temeljiti na skupnih parametrih, dogovorjenih na ravni Skupnosti (npr. na metodologiji, ki jo je razvil Odbor evropskih bančnih nadzornikov), po potrebi pa se ga prilagodi posebnim okoliščinam v posameznih državah in bankah.

14. V sedanji krizi so države dokapitalizirale banke pod pogoji, ki so bili izbrani predvsem za ohranjanje finančne stabilnosti in ne toliko za zagotovitev donosnosti, ki bi bila sprejemljiva za zasebnega vlagatelja. Dolgoročno uspešno poslovanje zato zahteva, da se vsaka prejeta državna pomoč sčasoma odplača, kot je predvideno ob dodelitvi pomoči, ali pa se zanj plača nadomestilo po običajnih tržnih pogojih, s čimer se zagotovi prenehanje vseh oblik dodatne državne pomoči. Pogodba ES je glede lastništva kapitala nevtralna, zato pravila o državni pomoči veljajo tako za banke v zasebni kot v javni lasti.
15. Obdobje prestrukturiranja mora biti sicer čim krajše, da začne banka čim prej spet uspešno poslovati, vendar pa bo Komisija upoštevala trenutne krizne razmere in lahko dovoli, da se nekateri strukturni ukrepi dokončajo v daljšem obdobju kot običajno, zlasti zato, da se prepreči padec cen na trgih zaradi nujnih prodaj⁽¹⁾. Kljub temu mora biti prestrukturiranje izvedeno čim prej in ne sme trajati več kot pet let⁽²⁾, da bi bilo učinkovito in da se zagotovi kredibilna vrnitev prestrukturirane banke k uspešnemu poslovanju.
16. Če se izkaže, da je za ponovno vzpostavitev uspešnega poslovanja potrebna dodatna pomoč, ki za obdobje prestrukturiranja v prvotno priglašenem načrtu prestrukturiranja ni bila predvidena, je treba vsako tako dodatno pomoč predhodno priglasiti, kar bo Komisija upoštevala v svoji končni odločbi.

Ponovna vzpostavitev uspešnega poslovanja s prodajo banke

17. Prodaja banke v težavah drugi finančni instituciji lahko prispeva k ponovni vzpostavitvi uspešnega poslovanja, če kupec uspešno posluje in je sposoben absorbirati prenos banke v težavah ter lahko pripomore k povrnitvi zaupanja

v trge. Prispeva lahko tudi h konsolidaciji finančnega sektorja. Zato mora kupec dokazati, da bo združen subjekt uspešno posloval. V primeru prodaje je treba spoštovati tudi zahteve glede uspešnega poslovanja, lastnega prispevka in omejevanja izkrivljanja konkurence.

18. Treba je zagotoviti pregleden, objektiv in nediskriminacijski konkurenčni postopek prodaje brez pogojev, ki zagotavlja enake možnosti vsem potencialnim ponudnikom⁽³⁾.
19. Ne glede na morebitni veljavni sistem nadzora združitve, ter ob upoštevanju dejstva, da lahko prodaja banke v težavah, ki prejema pomoč, konkurenčni banki, prispeva k ponovni vzpostavitvi dolgoročno uspešnega poslovanja in hkrati poveča konsolidacijo finančnega sektorja, pa se prodaja take banke, ki bi *prima facie* povzročila resno oviranje učinkovite konkurence, ne sme dovoliti, razen če se hkrati ne sprejmejo ustrezni ukrepi za omejitev izkrivljanja konkurence.
20. Prodaja banke lahko vključuje tudi državno pomoč kupcu in/ali prodani dejavnosti⁽⁴⁾. Če prodaja poteka prek javnega zbiranja konkurenčnih ponudb brez pogojev in se aktiva proda najboljšemu ponudniku, se šteje, da je prodajna cena tržna cena, in se lahko pomoč kupcu izključi⁽⁵⁾. Izjemoma se lahko šteje, da negativna prodajna cena (ali finančna pomoč za kompenzacijo te negativne cene), ne vključuje državne pomoči, če bi bili stroški prodajalca v primeru likvidacije višji⁽⁶⁾. Za izračun stroškov likvidacije v takih primerih bo Komisija upoštevala le tiste obveznosti, ki bi jih prevzel vlagatelj v tržnem gospodarstvu⁽⁷⁾. To izključuje obveznosti, ki izvirajo iz državne pomoči⁽⁸⁾.
21. Če banka ne more kredibilno ponovno začeti dolgoročno uspešno poslovati, je treba vedno razmisliti o pravilni likvidaciji ali prodaji neuspešne banke na dražbi. Države bi morale spodbujati izstop neuspešnih subjektov, postopek izstopa pa mora potekati v ustreznem časovnem okviru, da

⁽³⁾ Glej tudi točko 20.

⁽⁴⁾ Glej npr. Odločbo 2009/341/ES v zadevi C 9/2008 *Sachsen LB*.

⁽⁵⁾ Če prodaja ne poteka prek javnega zbiranja ponudb, to samo po sebi ne pomeni, da je kupec prejel pomoč.

⁽⁶⁾ To bi imelo običajno za posledico, da bi bila pomoč dodeljena prodani gospodarski dejavnosti.

⁽⁷⁾ Združene zadeve C-278/92, C-279/92 in C-280/92, *Hytasa* [1994], Recueil, str. I-4103, točka 22.

⁽⁸⁾ Glej zadevo C-334/99, *Gröditzer Stahlwerke* [2003], Recueil, str. I-1139, točka 134 in naslednje ter Odločbo Komisije 2008/719/ES z dne 30. aprila 2008 o državni pomoči št. C 56/2006 (ex NN 77/2006) *Bank Burgenland* (UL L 239, 6.9.2008, str. 32).

⁽¹⁾ Z izrazom „nujne prodaje“ (ang. „fire sales“) je mišljena prodaja velikih količin aktive po trenutnih nizkih tržnih cenah, kar bi lahko cene na trgu še dodatno znižalo.

⁽²⁾ V skladu s prakso Komisije je sprejemljivo trajanje izvedbe načrta prestrukturiranja dve do tri leta.

se ohrani finančna stabilnost. Sporočilo o bančništvu določa postopek, v okviru katerega je treba izvesti tako pravilno likvidacijo ⁽¹⁾. Prevzem „dobrih“ sredstev in obveznosti banke v težavah je lahko tudi možnost za zdravo banko, saj lahko tako na stroškovno učinkovit način poveča vloge in vzpostavi stike z zanesljivimi posojiljemalci. Poleg tega je lahko ustanovitev avtonomne „dobre banke“ iz kombinacije „dobrih“ sredstev in obveznosti obstoječe banke tudi sprejemljiva pot do ponovne vzpostavitve uspešnega poslovanja, pod pogojem, da novonastali subjekt ne more neupravičeno izkrivljati konkurence.

3. LASTNI PRISPEVEK UPRAVIČENKE (PORAZDELITVE BREMENA)

22. Za zmanjšanje izkrivljanja konkurence in moralnega tveganja mora biti pomoč omejena na najnižjo potrebno, banka upravičenka pa mora zagotoviti ustrezen lastni prispevek k stroškom prestrukturiranja. Banka in njeni delničarji morajo z lastnimi sredstvi prispevati k prestrukturiranju največ, kar zmorejo. To je nujno, da se zagotovi, da bodo rešene banke prevzele primerno odgovornost za posledice svojih preteklih ravnanj in da se ustvarijo ustrezne spodbude za njihovo ravnanje v prihodnosti.

Omejitev stroškov prestrukturiranja

23. Pomoč za prestrukturiranje mora biti omejena na kritje stroškov, potrebnih za ponovno vzpostavitev uspešnega poslovanja. To pomeni, da podjetje ne sme biti financirano z javnimi sredstvi, ki bi jih lahko uporabilo za financiranje dejavnosti, ki izkrivljajo trg in niso povezane s prestrukturiranjem. Z državno pomočjo se na primer ne smejo financirati nakupi delnic drugih podjetij ali nove naložbe, razen če je to nujno za ponovno vzpostavitev uspešnega poslovanja podjetja ⁽²⁾.

Omejitev višine pomoči in znaten lastni prispevek

24. Zaradi omejitve višine pomoči na najnižjo potrebno morajo banke za financiranje prestrukturiranja najprej uporabiti svoje lastne vire. To lahko vključuje na primer prodajo aktive. Državno pomoč je treba dodeliti pod pogoji, ki zagotavljajo ustrezno porazdelitev bremena stroškov ⁽³⁾.

To pomeni, da stroškov, povezanih s prestrukturiranjem, ne krije le država, temveč tudi tisti, ki so vlagali v banko, in sicer tako, da izgube absorbirajo z razpoložljivim kapitalom in za državno pomoč plačajo ustrezno nadomestilo ⁽⁴⁾. Kljub temu Komisija ob upoštevanju cilja, da se olajša dostop do zasebnega kapitala in ponovno vzpostavijo običajni tržni pogoji, meni, da v razmerah sedanje sistemske krize ni primerno vnaprej določiti fiksnih pragov glede porazdelitve bremena.

25. Vsako odstopanje od ustrezne vnaprejšnje porazdelitve bremena, ki je bilo izjemoma odobreno v fazi reševanja zaradi ohranjanja finančne stabilnosti, je treba nadomestiti s prispevkom na poznejši stopnji prestrukturiranja, na primer v obliki klavzul za vračilo sredstev in/ali daljnosežnejšega prestrukturiranja, vključno z dodatnimi ukrepi za omejevanje izkrivljanja konkurence ⁽⁵⁾.

26. Banke morajo biti sposobne iz dobičkov, ki jih ustvarijo s svojimi dejavnostmi, izplačati delničarje in lastnike hibridnega kapitala, med drugim v obliki dividend in kuponov na neodplačane podrejene dolgove. Vendar pa banke ne smejo uporabiti državnih pomoči za izplačila za lastna sredstva (lastniški kapital in podrejeni dolg), če navedene dejavnosti ne ustvarjajo zadostnih dobičkov. Zato v okviru prestrukturiranja diskrecijska izravnavna izgub s strani bank upravičen (npr. s sprostitvijo rezerv ali zmanjšanjem lastniškega kapitala), da bi zagotovile izplačilo dividend in kuponov na neodplačani podrejeni dolg, načeloma ni združljiva s ciljem porazdelitve bremena ⁽⁶⁾. Treba jo je uravnovesiti z zagotavljanjem sposobnosti banke za refinanciranje in pobud za izstop ⁽⁷⁾. Da bi spodbujala banke upravičenke k refinanciranju, lahko Komisija ugodno obravnava izplačilo kuponov za novoizdane hibridne kapitalske instrumente, ki imajo pri poplačilu prednost pred obstoječim

⁽¹⁾ Glej točke 43 do 50 Sporočila o bančništvu. Da se omogoči takšen pravilen izstop, se lahko pomoč za likvidacijo šteje za združljivo, če je na primer potrebna začasno dokapitaliziranje premostitvene banke oziroma strukture ali za poplačilo terjatev nekaterih vrst upnikov, če je to upravičeno zaradi ohranjanja finančne stabilnosti. Za primere tovrstne pomoči in pogoje, v katerih se je štela za združljivo, glej Odločbo Komisije z dne 1. oktobra 2008 v zadevi NN 41/2008, Združeno kraljestvo, *Pomoč za reševanje banke Bradford & Bingley* (UL C 290, 13.11.2008, str. 2) in Odločbo Komisije z dne 5. novembra 2008 v zadevi NN 39/2008, Danska, *Pomoč za likvidacijo Roskilde Bank* (UL C 12, 17.1.2009, str. 3).

⁽²⁾ Glej zadevo T-17/03, *Schmitz-Gotha*, Zodl. [2006], str. II-1139.

⁽³⁾ Kot je opisano v prejšnjih sporočilih Komisije, zlasti v Sporočilu o oslavljenih sredstvih (glej točko 21 in naslednje).

⁽⁴⁾ Komisija je v Sporočilu o bančništvu, Sporočilu o dokapitalizaciji in Sporočilu o oslavljenih sredstvih zagotovila natančna navodila za določanje cene državnih jamstev, dokapitalizacije in ukrepov finančne pomoči za oslabljen sredstva. Kolikor se plačuje taka cena, delničarji banke menijo, da je njihov položaj v finančnem smislu oslavljen.

⁽⁵⁾ Sporočilo o oslavljenih sredstvih, točki 24 in 25. Glej tudi oddelek 4 tega sporočila.

⁽⁶⁾ Glej Odločbo Komisije z dne 18. decembra 2008 v zadevi N 615/2008, *Bayern LB* (UL C 80, 3.4.2009, str. 4). Vendar pa to ne preprečuje bankam, da ne bi izplačale kuponov, če za to obstaja zavezujoča pravna obveznost.

⁽⁷⁾ Glej Sporočilo o oslavljenih sredstvih, točka 31, in niansiran pristop k omejitvam glede izplačil dividend v Sporočilu o dokapitalizaciji, točke 33, 34 in 45, ki odraža dejstvo, da tudi če začasna prepoved izplačila dividend ali kuponov ohrani kapital v banki in povečuje kapitalsko rezervo ter s tem izboljšuje plačilno sposobnost banke, pa lahko po drugi strani ovira dostop banke do zasebnih virov financiranja ali pa vsaj poveča stroške novega financiranja v prihodnosti.

podrejenim dolgom. V vsakem primeru pa naj banke v fazi prestrukturiranja praviloma ne bi kupovale lastnih deležev.

27. Zagotavljanje dodatne pomoči v obdobju prestrukturiranja bi moralo ostati omogočeno, če je to upravičeno zaradi ohranjanja finančne stabilnosti. Vsaka dodatna pomoč mora biti omejena na najnižjo potrebno za zagotovitev uspešnega poslovanja.

4. OMEJEVANJE IZKRIVLJANJA KONKURENCE IN ZAGOTAVLJANJE KONKURENČNEGA BANČNEGA SEKTORJA

Vrste izkrivljanj

28. Čeprav državna pomoč v času sistemske krize lahko podpira finančno stabilnost in ima še širše pozitivne učinke, pa lahko kljub temu na različne načine povzroči izkrivljanje konkurence. Če si banke konkurirajo in je pri tem odločilna kakovost njihovih proizvodov in storitev, bodo tiste, ki poslujejo pretirano tvegano in/ali uporabljajo nezanesljive poslovne modele, na koncu izgubile tržni delež in morda izstopile s trga, medtem ko se bodo učinkovitejše konkurentke širile ali vstopale na zadevne trge. Državna pomoč podaljšuje pretekla izkrivljanja konkurence, ki so jih povzročili pretirano tvegano poslovanje in nevzdržni poslovni modeli, saj umetno podpira tržno moč upravičenk. Na ta način lahko ustvarja moralno tveganje za upravičenke, hkrati pa slabi spodbude za konkurenčno ravnanje, naložbe in inovacije bank, ki niso upravičene do pomoči. Nazadnje lahko državna pomoč s tem, ko nepravilno delež bremena strukturnih prilagoditev in spremljajočih socialnih in ekonomskih problemov prenese na druge države članice, omaje enotni trg, hkrati pa ustvarja ovire za vstop in zmanjša spodbude za čezmejne aktivnosti.
29. Finančna stabilnost ostaja glavni cilj pomoči, dodeljene finančnemu sektorju v sistemski krizi, vendar pa kratkoročno ohranjanje sistemske stabilnosti ne sme povzročiti dolgoročneje škode pri zagotavljanju enakih pogojev in konkurenčnih trgov. V tem okviru imajo ukrepi za omejevanje izkrivljanja konkurence, ki izvirajo iz državne pomoči, pomembno vlogo, med drugim iz naslednjih razlogov: prvič, kriza je banke v Skupnosti prizadela v zelo različnem obsegu in državna pomoč za reševanje in prestrukturiranje bank v težavah lahko poslabša položaj bank, ki so ostale načeloma zdrave, kar bi lahko negativno vplivalo na finančno stabilnost. V razmerah finančne, gospodarske in proračunske krize postanejo razlike med državami članicami glede razpoložljivih virov za državne posege še bolj očitne in škodujejo zagotavljanju enakih pogojev na enotnem trgu. Drugič, države članice v razmerah trenutne

krize razumljivo dajejo večji poudarek svojim nacionalnim trgov, zato obstaja resna nevarnost, da se umaknejo na svoje nacionalne trge, kar lahko povzroči fragmentacijo enotnega trga. Treba je oceniti prisotnost upravičenk na trgu, da se zagotovi učinkovita konkurenca ter preprečijo tržna moč, ovire za vstop na trg in ovire za čezmejno poslovanje, ki škodijo interesom evropskih podjetij in potrošnikov. Tretjič, sedanji obseg državnih posegov, potrebnih za ohranjanje finančne stabilnosti, in morebitne omejitve v običajni porazdelitvi bremena bodo nedvomno še povečali moralno tveganje, ki ga je treba ustrezno zmanjšati, da ne bi v prihodnosti ponovno prišlo do nepriemnih spodbud in pretirano tveganega ravnanja in da se ustvarijo možnosti za hitro ponovno vzpostavitev običajnih tržnih pogojev brez državne pomoči.

Uporaba učinkovitih in sorazmernih ukrepov, ki omejujejo izkrivljanje konkurence

30. Ukrepi za omejitev izkrivljanja konkurence morajo biti prilagojeni razmeram na trgih, na katerih banka upravičenka po prestrukturiranju ponovno uspešno posluje, poleg tega pa morajo biti skladni s skupno politiko in načeli. Ocena Komisije glede potrebe po takih ukrepih temelji na vrednosti in obsegu dejavnosti, ki bi jih zadevna banka opravljala po izvedbi kredibilnega načrta prestrukturiranja, predvidenega v oddelku 2. Glede na naravo izkrivljanja konkurence so ukrepi lahko povezani z obveznostmi in/ali sredstvi⁽¹⁾. Narava in oblika takih ukrepov se določi na podlagi dveh meril: prvič, na podlagi višine pomoči ter pogojev in okoliščin, v katerih je bila pomoč dodeljena, in drugič, na podlagi značilnosti trgov, na katerih bo poslovala banka upravičenka.
31. Pri prvem merilu se ukrepi za omejitev izkrivljanja konkurence zelo razlikujejo glede na višino pomoči, pa tudi stopnjo porazdelitve bremena in višino nadomestila. V tem okviru bo državna pomoč ocenjena tako v absolutnem smislu (znesek prejetega kapitala, element pomoči v jamstvih in ukrepi finančne pomoči za oslABLJENA sredstva) kot tudi v razmerju do tveganju prilagojene tehtane aktivne banke. Komisija bo upoštevala celotni znesek pomoči, dodeljen upravičenki, vključno z morebitno pomočjo za reševanje. Podobno bo Komisija upoštevala tudi višino lastnega prispevka upravičenke in porazdelitev bremena v obdobju prestrukturiranja. Na splošno je negativnih posledic moralnega tveganja manj, če sta porazdelitev bremena in lastni prispevek večja. S tem se zmanjša potreba po nadaljnjih ukrepih⁽²⁾.

⁽¹⁾ Glej točko 21.

⁽²⁾ Če je Komisija v skladu s Sporočilom o bančništvu, Sporočilom o dokapitalizaciji ali Sporočilom o oslABLJENIH sredstvih izjemoma odobrila pomoč, ki odstopa od načel, določenih v navedenih sporočilih, potem bo dodatno izkrivljanje konkurence, ki je posledica take pomoči, zahtevalo dodatne strukturne zaščitne ukrepe ali zaščitne ukrepe glede ravnanja bank; glej točko 58 Sporočila o oslABLJENIH sredstvih.

32. Pri drugem merilu bo Komisija analizirala verjetne učinke pomoči na trge, na katerih banka posluje po prestrukturiranju. Najprej bo proučila velikost in relativno moč banke na trgih, na katerih ponovno uspešno posluje. Če je banka po prestrukturiranju na trgih ohranila le omejeno prisotnost, je manj verjetno, da bodo potrebne dodatne omejitve v obliki odprodaje ali zavez glede ravnanja. Ukrepi bodo prilagojeni značilnostim trgov⁽¹⁾, da se zagotovi ohranjanje učinkovite konkurence. Na nekaterih področjih ima lahko odprodaja negativne posledice in ni nujno potrebna za doseganje želenih rezultatov. V tem primeru je lahko omejitev organske rasti boljša rešitev. Na drugih področjih, zlasti tistih, ki vključujejo nacionalne trge z močnimi ovirami za vstop, pa bo morda potrebna odprodaja, da se omogoči vstop na trg ali širitev konkurentov. Ukrepi za omejevanje izkrivljanja konkurence ne smejo poslabšati možnosti banke, da začne spet uspešno poslovati.

33. Komisija bo pozorna tudi na tveganje, da bi ukrepi prestrukturiranja omajali notranji trg, in bo pozitivno ocenila ukrepe, ki podpirajo nadaljnjo odprtost nacionalnih trgov in konkuriranje na njih. Pomoč je namenjena ohranjanju finančne stabilnosti in zagotavljanju posojil realnemu gospodarstvu v državi članici, ki dodeli pomoč; če pa je taka pomoč pogojena tudi z določenimi cilji glede zagotavljanja posojil, ki jih mora spoštovati banka upravičenka, v drugih državah članicah poleg tiste, ki dodeli pomoč, se to lahko šteje za pomemben dodaten pozitivni učinek pomoči. To velja še zlasti, kadar je ciljna raven za zagotavljanje posojil v primerjavi z verjetnim scenarijem brez določene ciljne ravni znatna, kadar se doseganje navedenih ciljev ustrezno spremlja (npr. s sodelovanjem med nadzornimi organi v državi, ki je dodelila pomoč, in drugih državah), kadar v bančnem sistemu države, ki je dodelila pomoč, prevladujejo banke s sedežem v tujini, in kadar se take zaveze glede zagotavljanja posojil koordinirajo na ravni Skupnosti (na primer v okviru pogajanj o likvidnostni pomoči).

Določitev primerne cene državne pomoči

34. Primerno plačilo za vsak poseg države je običajno eden od najustrežnejših načinov za omejevanje izkrivljanja konkurence, saj omeji višino pomoči. Če je vstopna cena zaradi ohranjanja finančne stabilnosti občutno nižja od tržne cene,

je treba zagotoviti, da se pogoji finančne pomoči v načrtu prestrukturiranja⁽²⁾ revidirajo, da se zmanjša izkrivljajoči učinek subvencije.

Strukturni ukrepi – odprodaja in zmanjšanje poslovnih dejavnosti

35. Na podlagi ocene v skladu z merili, določenimi v tem oddelku, se lahko od bank, ki prejmejo državno pomoč, zahteva, da odprodajo hčerinske družbe ali podružnice, portfelje strank ali poslovne enote, ali da sprejmejo druge tovrstne ukrepe⁽³⁾, tudi na domačem maloprodajnem trgu prejemnice pomoči. Da bi taki ukrepi pospeševali konkurenco in prispevali k ohranjanju notranjega trga, morajo olajšati vstop konkurentov in čezmejne dejavnosti⁽⁴⁾. V skladu z zahtevo po ponovni vzpostavitvi uspešnega poslovanja bo Komisija take strukturne ukrepe ocenila pozitivno, če bodo sprejeti brez diskriminacije med podjetji v različnih državah članicah in bodo tako prispevali k ohranjanju notranjega trga na področju finančnih storitev.

36. Morda bo potrebna tudi omejitev širjenja banke na nekaterih poslovnih področjih ali geografskih območjih, na primer s tržno naravnanimi ukrepi, kot so posebne kapitalne zahteve, če bi neposredne omejitve širjenja oslabile konkurenco na trgu ali za zmanjšanje moralnega tveganja. Hkrati bo Komisija namenila posebno pozornost potrebi, da se prepreči umik na nacionalne trge in fragmentacija enotnega trga.

37. Če se bo iskanje kupca hčerinskih družb oziroma drugih dejavnosti ali sredstev izkazalo za objektivno težavno, bo Komisija podaljšala rok za izvedbo navedenih ukrepov, pod pogojem, da bo predložen zavezujoč časovni načrt za zmanjšanje poslovnih dejavnosti (vključno z ločevanjem poslovnih področij). Vendar pa rok za izvedbo teh ukrepov ne sme biti daljši od petih let.

38. Komisija bo pri oceni potrebnega obsega strukturnih ukrepov za odpravo izkrivljanja konkurence v danem primeru ob ustreznem upoštevanju načela enakega obravnavanja upoštevala ukrepe, predvidene v primerih, ki istočasno zadevajo iste trge ali dele trgov.

⁽²⁾ Na primer s spodbujanjem predčasnega odplačila državne pomoči.

⁽³⁾ Glej npr. Odločbo Komisije z dne 21. oktobra 2008 v zadevi C10/2008, IKB (še ni objavljena) in Odločbo Komisije z dne 7. maja 2009 v zadevi N 244/2009, *Capital injection into Commerzbank*, (UL C 147, 27.6.2009, str. 4).

⁽⁴⁾ Opozoriti je treba, da znižanje bilančne vsote zaradi odpisov sredstev, ki se delno nadomestijo z državno pomočjo, ne zmanjšuje dejanske prisotnosti banke na trgu in ga zato pri oceni potrebe po strukturnih ukrepih ni mogoče upoštevati.

⁽¹⁾ Upoštevani bodo zlasti stopnja koncentracije, omejitve zmogljivosti, raven donosnosti, ovire za vstop in širjenje.

Preprečevanje uporabe državne pomoči za financiranje protikonkurenčnega ravnanja

39. Državna pomoč se ne sme uporabljati na škodo konkurentov, ki niso deležni podobne državne pomoči ⁽¹⁾.
40. Razen v izjemnih primerih iz točke 41 banke ne smejo uporabljati državne pomoči za prevzem konkurenčnih dejavnosti ⁽²⁾. Ta pogoj mora veljati najmanj tri leta, glede na obseg, višino in trajanje pomoči pa lahko velja do konca obdobja prestrukturiranja.
41. V izjemnih okoliščinah lahko Komisija odobri prevzem (ki ga je treba priglasiti), če je ta sestavni del konsolidacije, ki je potrebna za ponovno vzpostavitev uspešnega poslovanja ali za zagotavljanje učinkovite konkurence. Pri prevzemu morajo biti spoštovana načela enakih možnosti za vse potencialne kupce, rezultat pa mora zagotavljati pogoje učinkovite konkurence na upoštevanih trgih.
42. Kadar odprodaja in/ali prepoved prevzemov nista primerni, lahko Komisija dovoli, da država članica uvede mehanizem za vračilo sredstev, na primer v obliki dajatve za prejemnice pomoči. To bi omogočilo izterjavo dela pomoči od banke, potem ko je začela ponovno uspešno poslovati.
43. Če so banke, ki prejemajo državno pomoč, dolžne izpolniti določene zahteve glede zagotavljanja posojil realnemu gospodarstvu, morajo ta posojila zagotavljati po tržnih pogojih ⁽³⁾.
44. Državna pomoč se ne sme uporabiti za ponujanje pogojev, ki jih konkurenčne banke, ki ne prejemajo državne pomoči, ne morejo ponuditi (npr. obrestne mere ali zavarovanje s premoženjem). Vendar pa morajo države članice v

primerih, ko omejitve glede določanja cen upravičenke niso primerne, na primer ker bi lahko povzročile zmanjšanje učinkovite konkurence, predlagati druga, ustrežnejša sredstva za zagotavljanje učinkovite konkurence, denimo ukrepe, ki olajšujejo vstop na trg. Podobno se banke pri trženju svojih finančnih ponudb ne smejo sklicevati na državno pomoč kot na konkurenčno prednost ⁽⁴⁾. Glede na obseg, višino in trajanje pomoči morajo te omejitve veljati najmanj tri leta, lahko pa tudi celotno obdobje prestrukturiranja. To zagotavlja močno spodbudo bankam, da čim prej odplačajo državna sredstva.

45. Komisija bo proučila tudi stopnjo odprtosti trga in sposobnost sektorja, da prenese propad bank. V svoji splošni oceni lahko Komisija upošteva morebitne zaveze upravičenke ali zaveze države članice glede uvedbe ukrepov ⁽⁵⁾, ki bi spodbujali bolj zdrave in konkurenčne trge, na primer z olajšanjem vstopa na trg in izstopa z njega. Take pobude bi v ustreznih okoliščinah lahko spremljale druge strukturne ukrepe ali ukrepe glede ravnanja, ki bi jih upravičenka običajno sicer morala izvesti. Komisija lahko zavezo države članice, da bo uvedla mehanizme za reševanje težav bank na zgodnji stopnji, obravnava pozitivno kot element, ki podpira zdrave in konkurenčne trge.

5. SPREMLJANJE IN POSTOPKOVNA VPRAŠANJA

46. Da bi preverila, ali se načrt prestrukturiranja ustrezno izvaja, bo Komisija zahtevala redna podrobna poročila. Prvo poročilo bo praviloma treba predložiti Komisiji najpozneje šest mesecev po odobritvi načrta prestrukturiranja.
47. Ob priglasitvi načrta prestrukturiranja mora Komisija oceniti, ali je verjetno, da bo načrt omogočil ponovno vzpostavitev dolgoročno uspešnega poslovanja in ustrezno omejevanje izkrivljanja konkurence. Če Komisija resno dvomi o skladnosti načrta prestrukturiranja z zadevnimi zahtevami, mora sprožiti formalni postopek preiskave in s tem dati tretjim osebam možnost, da dajo pripombe o ukrepu, ter tako zagotoviti pregleden in usklajen pristop ob spoštovanju pravil o zaupnosti, ki veljajo v postopkih v zvezi z državno pomočjo ⁽⁶⁾.

⁽¹⁾ Glej npr. Odločbo Komisije z dne 19. novembra 2008 v zadevi NN 49/2008, NN 50/2008 in NN 45/2008, *Jamstva za banko Dexia* (še ni objavljena), točka 73, Odločbo Komisije z dne 19. novembra 2008 v zadevi N 574/2008, *Jamstva za Fortis Bank* (UL C 38, 17.2.2009, str. 2), točka 58, in Odločbo Komisije z dne 3. decembra 2008 v zadevi NN 42/2008, NN 46/2008 in NN 53/A/2008, *Pomoč za prestrukturiranje bank Fortis Bank in Fortis Bank Luxembourg* (UL C 80, 3.4.2009, str. 7), točka 94. Banki se lahko na primer v določenih okoliščinah prepove, da vlagateljem na drobno predlaga najvišjo obrestno mero, ponujeno na trgu.

⁽²⁾ Naj spomnimo, da morajo biti stroški prestrukturiranja omejeni na najnižje potrebne za ponovno vzpostavitev uspešnega poslovanja. Glej točko 23.

⁽³⁾ Posojila, dana po netržnih pogojih, lahko pomenijo državno pomoč in jih Komisija po priglasitvi lahko odobri, če so združljiva s skupnim trgom, npr. na podlagi Sporočila Komisije – Začasni okvir Skupnosti za ukrepe državnih pomoči v podporo dostopu do financiranja ob trenutni finančni in gospodarski krizi, (UL C 83, 7.4.2009, str. 1).

⁽⁴⁾ Odločba Komisije z dne 12. novembra 2008 v zadevi N 528/2008, *ING* (UL C 328, 23.12.2008, str. 10), točka 35.

⁽⁵⁾ Glej npr. Odločbo Komisije 2005/418/ES z dne 7. julija 2004 v zvezi z ukrepi pomoči, ki jih Francija dodeljuje podjetju Alstom (UL L 150, 10.6.2005, str. 24), točka 204.

⁽⁶⁾ Sporočilo Komisije C(2003) 4582 z dne 1. decembra 2003 o poklicni skrivnosti v odločbah o državni pomoči (UL C 297, 9.12.2003, str. 6).

48. Komisiji pa ni treba sprožiti formalnega postopka preiskave, če je načrt prestrukturiranja popoln in so predlagani ukrepi taki, da Komisija nima nadaljnjih pomislekov glede združljivosti v smislu člena 4(4) Uredbe Sveta št. 659/1999 z dne 22. marca 1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 93 Pogodbe ES ⁽¹⁾. To je zlasti verjetno v primerih, ko je država članica priglasila Komisiji pomoč skupaj z načrtom prestrukturiranja, ki izpolnjuje vse pogoje iz tega sporočila, da bi si zagotovila pravno varnost glede potrebnih naknadnih ukrepov. V takih primerih lahko Komisija sprejme končno odločbo, v kateri ugotovi, da je pomoč za reševanje kot tudi pomoč za prestrukturiranje združljiva na podlagi člena 87(3)(b) Pogodbe.

6. OMEJENO TRAJANJE VELJAVNOSTI SPOROČILA

49. Uporaba tega sporočila je upravičena zaradi trenutne izjemne krize v finančnem sektorju, zato bi morale biti v

veljavi samo v omejenem obdobju. Komisija bo to sporočilo uporabljala za oceno ukrepov pomoči za prestrukturiranje, ki bodo Komisiji priglašeni do vključno 31. decembra 2010. Za nepriglašeno pomoč bo veljalo Obvestilo Komisije o določitvi pravil, ki se uporabljajo za oceno nezakonite državne pomoči ⁽²⁾. Komisija bo to sporočilo zato uporabljala pri ocenjevanju združljivosti nepriglašene pomoči, dodeljene do vključno 31. decembra 2010.

50. Ob upoštevanju dejstva, da je podlaga tega sporočila člen 87(3)(b) Pogodbe, lahko Komisija ponovno presodi njegovo vsebino in trajanje veljavnosti v skladu z razvojem razmer na trgu, izkušnjami, pridobljenimi pri obravnavanju zadev, in splošnim interesom za ohranjanje finančne stabilnosti.

⁽¹⁾ UL L 83, 27.3.1999, str. 1.

⁽²⁾ UL C 119, 22.5.2002, str. 22.

PRILOGA

Vzorec načrta prestrukturiranja**Okvirno kazalo vsebine načrta prestrukturiranja ⁽¹⁾**

1. Podatki o finančni instituciji (opis njene strukture itd.)

(opomba: že predložene informacije se lahko ponovno predložijo, vendar jih je treba vključiti v ta dokument in po potrebi posodobiti)
2. Opis trga in tržni deleži
- 2.1 Opis glavnih upoštevnihi proizvodnih trgov (ločiti je treba vsaj trge storitev za fizične osebe, trge storitev za pravne osebe, kapitalske trge itd.)
- 2.2 Izračuni tržnih deležev (npr. znotraj države članice in v Evropi, glede na geografski obseg upoštevnihi trgov)
3. Analiza vzrokov za težave, v katerih se je znašla institucija (notranji dejavniki)
4. Opis državnega posega in ocena državne pomoči
- 4.1 Podatki o tem, ali so finančna institucija ali njene hčerinske družbe v preteklosti že prejele pomoč za reševanje ali prestrukturiranje
- 4.2 Podatki o obliki in višini državne pomoči ali finančne prednosti, povezane s pomočjo. Navesti je treba podatke o vseh državnih pomočeh, prejetih v obliki individualne pomoči ali v okviru sheme v obdobju prestrukturiranja

(opomba: vse državne pomoči morajo biti upravičene v okviru načrta prestrukturiranja, kot je pojasnjeno v nadaljevanju)
- 4.3 Ocena državne pomoči na podlagi pravil o državni pomoči in kvantifikacija zneska pomoči
5. Ponovna vzpostavitev uspešnega poslovanja
- 5.1 Predstavitev različnih tržnih predpostavk
- 5.1.1 Izhodiščno stanje na glavnih proizvodnih trgih
- 5.1.2 Pričakovani razvoj na glavnih proizvodnih trgih
- 5.2 Predstavitev scenarija brez ukrepa
- 5.2.1 Zahtevana prilagoditev prvotnemu poslovnemu načrtu
- 5.2.2 Pretekli, sedanji in prihodnji kazalniki kapitalske ustreznosti (primarni, sekundarni kapital)
- 5.3 Predstavitev predlagane prihodnje strategije finančne institucije in kako bo ta privedla do uspešnega poslovanja
- 5.3.1 Izhodiščni položaj in splošni okvir
- 5.3.2 Posamezni okviri za vsako poslovno področje finančne institucije
- 5.3.3 Prilagoditve na spremembe v regulativnem okolju (boljše upravljanje tveganja, večje kapitalske rezerve itd.)
- 5.3.4 Potrditev glede polnega razkritja oslavljenih sredstev
- 5.3.5 Sprememba lastniške strukture, če je primerno

⁽¹⁾ Informacije, potrebne za oceno uspešnosti poslovanja, lahko vključujejo notranje podatke in poročila banke kot tudi poročila, ki jih pripravljajo organi držav članic, vključno z regulativnimi organi, oziroma poročila, pripravljena za te organe.

- 5.4 Opis in pregled različnih ukrepov, načrtovanih za ponovno vzpostavitev uspešnega poslovanja, njihovih stroškov in posledic za poslovni izid/bilanco stanja
 - 5.4.1 Ukrepi na ravni skupine
 - 5.4.2 Ukrepi po posameznih poslovnih področjih
 - 5.4.3 Učinek vsakega ukrepa na poslovni izid/bilanco stanja
- 5.5 Opis učinka različnih ukrepov na omejevanje izkrivljanja konkurence (prim. točko 7) glede na njihove stroške in njihove posledice za poslovni izid/bilanco stanja
 - 5.5.1 Ukrepi na ravni skupine
 - 5.5.2 Ukrepi po posameznih poslovnih področjih
 - 5.5.3 Učinek vsakega ukrepa na poslovni izid/bilanco stanja
- 5.6 Primerjava z drugimi možnostmi in kratka primerjalna ocena ekonomskih in socialnih učinkov na regionalni in nacionalni ravni ter na ravni Skupnosti (podrobnejša ocena je potrebna zlasti, če banka brez pomoči morda ne bi izpolnjevala bonitetnih zahtev)
 - 5.6.1 Druge možnosti: pravilna likvidacija, razdelitev ali pripojitev k drugi banki ter posledice teh možnosti
 - 5.6.2 Splošni ekonomski učinki
- 5.7 Časovni okvir za izvedbo različnih ukrepov in končni rok za izvedbo načrta prestrukturiranja v celoti (navedite, če gre za zaupne podatke)
- 5.8 Opis načrta za odplačilo državne pomoči
 - 5.8.1 Izhodiščne predpostavke načrta za izstop
 - 5.8.2 Opis spodbud države za izstop
 - 5.8.3 Načrtovanje izstopa ali odplačila do polnega odplačila/izstopa
- 5.9 Izkazi poslovnega izida/bilance stanja za zadnja tri leta in prihodnjih pet let, vključno z glavnimi finančnimi kazalniki poslovanja in študijo občutljivosti na podlagi najboljšega/najslabšega scenarija
 - 5.9.1 Osnovni scenarij
 - 5.9.1.1 Izkaz poslovnega izida/bilanca stanja na ravni skupine
 - 5.9.1.2 Glavni finančni kazalniki poslovanja na ravni skupine (RAROC kot standard za notranja merila za tveganju prilagojeno donosnost, CIR, ROE itd.)
 - 5.9.1.3 Izkaz poslovnega izida/bilanca stanja po posameznih poslovnih enotah
 - 5.9.1.4 Glavni finančni kazalniki poslovanja po posameznih poslovnih enotah (RAROC kot standard za notranja merila za tveganju prilagojeno donosnost, CIR, ROE itd.)
 - 5.9.2 Najboljši scenarij
 - 5.9.2.1 Izhodiščne predpostavke
 - 5.9.2.2 Izkaz poslovnega izida/bilanca stanja na ravni skupine
 - 5.9.2.3 Glavni finančni kazalniki poslovanja na ravni skupine (RAROC kot standard za notranja merila za tveganju prilagojeno donosnost, CIR, ROE itd.)

- 5.9.3 Najslabši scenarij – če je bilo opravljeno testiranje izjemnih situacij in/ali če so rezultate testiranja potrdili nacionalni nadzorni organi, bo treba predložiti informacije o metodologijah, parametrih in rezultatih navedenega testiranja ⁽¹⁾
 - 5.9.3.1 Izhodiščne predpostavke
 - 5.9.3.2 Izkaz poslovnega izida/bilanca stanja na ravni skupine
 - 5.9.3.3 Glavni finančni kazalniki poslovanja na ravni skupine (RAROC kot standard za notranja merila za tveganju prilagojeno donosnost, CIR, ROE itd.)
 - 6. Porazdelitev bremena – prispevek finančne institucije in drugih delničarjev k prestrukturiranju (knjigovodska in ekonomska vrednost deležev)
 - 6.1 Omejitev stroškov prestrukturiranja na potrebne za ponovno vzpostavitev uspešnega poslovanja
 - 6.2 Omejitev višine pomoči (vključiti je treba podatke o morebitnih rezervacijah za omejitev dividend in plačil obresti na podrejeni dolg)
 - 6.3 Zagotovitev znatnega lastnega prispevka (vključiti je treba podatke o višini prispevka delničarjev in podrejenih upnikov)
 - 7. Ukrepi za omejevanje izkrivljanja konkurence
 - 7.1 Utemeljitev obsega ukrepov glede na višino in učinek državne pomoči
 - 7.2 Strukturni ukrepi, vključno s predlogom glede časovnega okvira in faz odprodaje aktive oziroma hčerinskih družb/podružnic oziroma drugih ukrepov
 - 7.3 Zaveze banke glede ravnanja, med drugim, da se pri množičnem trženju ne bo sklicevala na državno pomoč kot na konkurenčno prednost
 - 8. Spremljanje (možnost imenovanja skrbnika)
-

⁽¹⁾ Kolikor je mogoče, mora testiranje izjemnih situacij temeljiti na skupnih parametrih, dogovorjenih na ravni Skupnosti (npr. na metodologiji, ki jo je razvil Odbor evropskih bančnih nadzornikov), po potrebi pa se ga prilagodi posebnim okoliščinam v posameznih državah in bankah. Po potrebi se lahko uporabijo tudi obrnjeno testiranje izjemnih situacij ali druge enakovredne metode.